

PATVIRTINTA

Klaipėdos „Žemynos“ gimnazijos direktoriaus
2017 m. rugpjūčio 25 d. įsakymu Nr. V-156

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO KLAIPĖDOS „ŽEMYNOS“ GIMNAZIJOJE TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Klaipėdos „Žemynos“ gimnazijoje tvarkos (toliau – Tvarka) paskirtis – padėti užtikrinti gimnazijoje sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi visiems bendruomenės nariams.

2. Tvarka nustato smurto ir patyčių stebėsenos prevencijos ir intervencijos vykdymą gimnazijoje.

3. Sudarant aprašą vadovautasi šiais principais:

3.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalios, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

3.2. kiekvienas gimnazijos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs patyčias ar sužinojęs apie jas, turi reaguoti ir jas stabdyti;

3.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo besityčiojančių ar patiriančių patyčias asmenų amžiaus ar pareigų.

4. Visi gimnazijos bendruomenės nariai (mokiniai, administracijos atstovai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, tėvai (globėjai, rūpintojai), kiti darbuotojai supažindinami su Tvarka.

5. Tvarkoje vartojamos sąvokos:

5.1. **patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę, ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) bei netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.1.1. **žodinės patyčios**: pravardžiavimas, grasinimas ujimas, užgauliojimas, priekabiavimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.1.2. **fizinės patyčios (smurtas** – sąmoningas jėgos taikymas siekiant sužeisti ar įžeisti kitą asmenį): mušimas, spardymas, spaudimas, stumdymas, dusinimas, fizinis priekabiavimas ir kt.;

5.1.3. **socialinės patyčios**: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.1.4. **elektroninės patyčios**: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, gandų skleidimas elektroninėje erdvėje, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant suteršti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.;

5.2. **patyčias patiriantis vaikas** – mokinys, iš kurio yra tyčiojama;

5.3. **besityčiojantysis** – mokinys ar darbuotojas, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

5.4. **patyčias patiriantis darbuotojas** – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai);

5.5. **patyčių stebėtojas** – mokinys ar suaugęs asmuo, matantis patyčias ar žinantis apie jas;

5.6. **smurto ir patyčių prevencija** - veikla, skirta smurto ir patyčių rizikai mažinti šviečiant, informuojant gimnazijos bendruomenės narius (mokinius, administracijos atstovus, mokytojus, švietimo pagalbos specialistus, kitus darbuotojus, tėvus (globėjus, rūpintojus));

5.7. **smurto ir patyčių intervencija** - visuma priemonių, taikomų visiems smurto ir patyčių dalyviams (patiriantiems, smurtaujantiems ir besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui, įtraukiant mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus);

5.8. **smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – gimnazijoje pastebėtų smurto ir patyčių situacijų analizavimas, galinio poveikio prognozavimas.

II. SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA

6. Smurto ir patyčių stebėseną, prevenciją ir intervenciją yra svarbi gimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi gimnazijos direktorius, gimnazijos Vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, o ją vykdo visi gimnazijos bendruomenės nariai.

7. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja gimnazijos Vaiko gerovės komisija, kuri kiekvienais mokslo metais:

7.1. inicijuoja ir organizuoja anoniminę mokinių apklausą apie smurtą ir patyčias ir apibendrina jos rezultatus;

7.2. rengia smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą, domisi pranešimų apie smurtą ir patyčias analizės duomenimis;

7.3. aptaria turimą informaciją, svarsto smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių plano turinį Gimnazijos Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

7.4. teikia siūlymus gimnazijos direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo gimnazijoje, gimnazijos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos srityje ir, esant reikalui, dėl tvarkos pakeitimų.

8. Klasių vadovai, esant poreikiui, analizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja gimnazijos Vaiko gerovės komisiją apie smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir patyčiomis.

9. Smurto ir patyčių prevencijai, socialinių – emocinių kompetencijų ugdymui skirtos veiklos įtraukiamos į klasių vadovų ir socialinio pedagogo veiklos programą.

III. SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA GIMNAZIJOJE

10. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas gimnazijos administracijos atstovas, mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas:

10.1. įtarus ir/ar pastebėjus patyčias jas nutraukia;

10.2. primena mokiniui, kuris tyčiojasi, Vidaus darbo tvarkos taisykles mokiniams;

10.3. jei mokiniui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus)), gimnazijos darbuotojus ar tam tikras institucijas (pvz., policiją, greitąją pagalbą ir kt.);

10.4. esant galimybei išsaugo vykstančių elektroninių patyčių įrodymus ir nedelsiant imasi priemonių elektroninėms patyčioms sustabdyti;

10.5. surenka informaciją apie smurtaujančius ir besityčiojančius asmenis, dalyvių skaičių ir kitus svarbius faktus;

10.6. raštu informuoja gimnazijos socialinį pedagogą apie įtariamą ar/ir įvykusį smurtą ar patyčias, pateikdamas pranešimą apie smurtą ar patyčias bei įrodymus (išsaugotą informaciją) elektroninių patyčių atveju.

11. Socialinis pedagogas, gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusį smurtą ar patyčias, nedelsdamas praneša klasės vadovui.

12. Klasės vadovas, gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusį smurtą ar patyčias:

12.1. kartu su socialiniu pedagogu nedelsdamas išsiaiškina situaciją, organizuodamas individualius pokalbius su smurto ar patyčių dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui, kviečia mokinių tėvus dalyvauti pokalbiuose, informuoja direktorių;

12.2. numato veiksmų su smurto ar patyčių įvykio dalyviais planą, vykdo tolesnę smurto ar patyčių stebėseną;

12.3. nesiliaujant patyčioms kreipiasi į gimnazijos Vaiko gerovės komisijos pirmininką ir perduoda surinktą informaciją apie netinkamą elgesį;

12.4. esant poreikiui, inicijuoja gimnazijos Vaiko gerovės komisijos posėdį.

13. Gimnazijos Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

13.1. organizuoja pokalbius su smurto ar patyčių dalyviais ir, esant reikalui, koreguoja veiksmų planą;

13.2. informuoja gimnazijos direktorių apie priemones, kurių buvo imtasi, ir numatomus tolimesnius veiksmus;

13.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, esant poreikiui, organizuoja pakartotinius posėdžius situacijos įvertinimui.

14. Mokiniai smurtavus ar pasityčiojus iš administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs smurtą ar patyčias, pateikia pranešimą apie įvykį gimnazijos direktoriui, kuris imasi tolimesnių, gimnazijos dokumentuose numatytų veiksmų.

15. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui smurtavus ar pasityčiojus iš mokinio, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, pateikia pranešimą apie smurtą ar patyčias ir informuoja gimnazijos direktorių, kuris imasi Tvarkoje ar kituose gimnazijos dokumentuose numatytų veiksmų.

16. Gimnazijos direktorius, sužinojęs apie gimnazijos darbuotojo patirtą smurtą ar patyčias arba gimnazijos darbuotojo tyčiojimąsi, nedelsdamas imasi priemonių (kviečiasi pokalbiui smurto ar patyčių dalyviams, vadovaujasi Vidaus darbo ir tvarkos taisyklėmis).

17. Esant poreikiui, smurto ar patyčių dalyviams teikiama švietimo pagalbos specialistų (psichologo, socialinio pedagogo) pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18. Tvarka skelbiama gimnazijos internetinėje svetainėje.

19. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymu, Lietuvos Respublikos nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymu, Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymu, kitais įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais.